

Zagreb, 15. veljače 2012.

**PREGLED INSTRUMENATA I MJERA
MONETARNE POLITIKE
BROJ 2/2012.**

OPERACIJE NA OTVORENOM TRŽIŠTU

- ◆ **Redovite operacije**
 - provode se putem obratnih repo operacija
 - služe za povećanje likvidnosti u sustavu
 - izvršavaju se svaki tjedan (srijedom), s rokom dospijeća od jednog tjedna
 - izvršavaju se na aukcijama putem standardnih ponuda
 - sudionici: banke, štedne banke te podružnice stranih banaka koje ispunjavaju određene opće kriterije
 - prihvatljiv kolateral: trezorski zapisi MF-a izdani s izvornim rokom dospijeća do godine dana.
- ◆ **Operacije fine prilagodbe**
 - provode se putem repo/obratnih repo operacija, izravnih kupnji/prodaja vrijednosnih papira (VP)
 - služe za povećanje ili smanjenje likvidnosti u sustavu
 - frekvencija i dospijeće nisu standardizirani
 - provode se na aukcijama (putem nestandardnih ponuda) ili bilateralnim putem
 - ograničen broj sudionika: osim općih kriterija za redovite operacije, sudionici moraju zadovoljiti i druge kriterije
 - prihvatljiv kolateral: trezorski zapisi MF-a izdani s izvornim rokom dospijeća do godine dana.
- ◆ **Strukturne operacije**
 - provode se putem izravnih kupnji/prodaja VP-a te repo/obratnih repo operacija
 - služe za povećanje ili smanjenje likvidnosti
 - frekvencija: redovita ili neredovita
 - dospijeće nije standardizirano
 - provode se na aukcijama (putem standardnih ili nestandardnih ponuda) ili bilateralnim putem
 - sudionici: banke, štedne banke te podružnice stranih banaka koje ispunjavaju određene opće kriterije
 - prihvatljiv kolateral: državni vrijednosni papiri.
- ◆ pravna osnova za repo/obratne repo operacije: Ugovor o povratnoj kupnji vrijednosnih papira (Repo ugovor), sklopljen 7. siječnja 2009. i Dodatak I. Ugovoru o povratnoj kupnji vrijednosnih papira (Repo ugovoru), sklopljen 7. siječnja 2009.

STALNO RASPOLOŽIVE MOGUĆNOSTI

- ◆ **Novčani depozit**
 - pravna osnova: Odluka o polaganju novčanog depozita kod Hrvatske narodne (NN, br. 34/2005. i 133/2010.)
 - banke, štedne banke i podružnice stranih banaka na kraju dana višak sredstva mogu deponirati kod HNB-a
 - mogućnost korištenja: svakodnevno
 - dospijeće: prekonoćno
 - kamatna stopa: 0,25%
 - sredstva novčanog depozita ne ulaze u izračun obveze održavanja obvezne pričuve
 - mogućnost suspenzije diskrecijskom odlukom HNB-a
- ◆ **Lombardni kredit**
 - pravna osnova: Odluka o uvjetima za odobrenje kratkoročnog kredita na osnovi zaloga vrijednosnih papira (lombardni kredit) (NN, br. 34/2005., 142/2008., 150/2008. i 33/2009.), Ugovor o unutardnevnom i lombardnom kreditu, sklopljen 7. siječnja 2009. i Dodatak I. Ugovoru o unutardnevnom i lombardnom kreditu, sklopljen 16. veljače 2009.
 - mogući korisnici: banke, štedne banke i podružnice stranih banaka
 - odobrava se na zahtjev banke na kraju radnog dana
 - nevraćeni unutardnevni kredit smatra se zahtjevom za lombardni
 - mogućnost korištenja: svakodnevno
 - dospijeće: prekonoćno
 - kolateraliziran i može se koristiti u visini do 50% nominalne vrijednosti trezorskih zapisa MF-a izdanih s izvornim rokom dospijeća do godine dana
 - kamatna stopa: 6,25%
 - mogućnost suspenzije odobravanja i ograničenja iznosa diskrecijskom odlukom HNB-a.
- ◆ **Unutardnevni kredit**
 - pravna osnova: Odluka o uvjetima za odobrenje unutardnevnog kredita na osnovi zaloga vrijednosnih papira (NN, br. 34/2005., 142/2008. 150/2008. i 33/2009.), Ugovor o unutardnevnom i lombardnom kreditu, sklopljen 7. siječnja 2009. i Dodatak I. Ugovoru o unutardnevnom i lombardnom kreditu, sklopljen 16. veljače 2009.
 - mogući korisnici: banke, štedne banke i podružnice stranih banaka
 - odobrava se u obliku limita na računu za namiru banke tijekom dana
 - mogućnost korištenja: svakodnevno
 - dospijeće: do kraja dana kada je korišten
 - kolateraliziran i može se koristiti u visini do 50% nominalne vrijednosti trezorskih zapisa MF-a izdanih s izvornim rokom dospijeća do godine dana
 - beskamatno
 - mogućnost suspenzije odobravanja i ograničenja iznosa diskrecijskom odlukom HNB-a

OBVEZNA PRIČUVA

- ◆ pravna osnova: Odluka o obveznoj pričuvi (NN, br. 133/2010., 30/2011. 109/2011., 136/2011. i 12/2012.)
- ◆ obveznici: banke, štedne banke i podružnice stranih banaka
- ◆ stopa obvezne pričuve: 15%
- ◆ osnovica za obračun sastoji se:
 - ⇒ od kunskog dijela, koji obuhvaća kunske izvore sredstava, i to primljene depozite i kredite u kunama (sa i bez valutne klauzule), izdane dužničke vrijednosne papire u kunama, hibridne i podređene instrumente u kunama (s valutnom klauzulom i bez valutne klauzule) i ostale financijske obveze u kunama
 - ⇒ od deviznog dijela, koji se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to primljenih deviznih depozita i kredita, obveza po izdanim vrijednosnim papirima u devizama (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke), hibridnih i podređenih instrumenata u devizama i ostalih financijskih obveza u devizama
- ◆ kunski i devizni dio osnovice izračunavaju se posebno, a čine ih prosječna dnevna stanja kunskih i deviznih izvora sredstava u jednom obračunskom razdoblju
- ◆ od obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve 75% se uključuje u obračunati kunski dio obvezne pričuve i izvršava u kunama
- ◆ obračunsko razdoblje traje od prvoga do posljednjeg dana kalendarskog mjeseca
- ◆ razdoblje održavanja počinje druge srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi drugoj srijedi sljedećeg mjeseca
- ◆ postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuve iznosi 70%
- ◆ postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na temelju deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, dok postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%
- ◆ preostali dio obvezne pričuve može se održavati prosječnim dnevnim stanjima likvidnih potraživanja
- ◆ valuta izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve: EUR, USD
- ◆ na sredstva obvezne pričuve HNB ne plaća naknadu
- ◆ HNB može na temelju pisanog zahtjeva banke za koju se ocijeni da ima likvidnosnih poteškoća posebnim rješenjem guvernera HNB-a banci odobriti smanjenje obveze održavanja i/ili izdvajanja ukupne obvezne pričuve uz određenu kamatnu stopu.

DEVIZNE AUKCIJE

- ◆ prema diskrecijskoj odluci HNB-a
- ◆ radi očuvanja stabilnosti domaće valute i održavanja likvidnosti plaćanja u zemlji i inozemstvu
- ◆ mogu biti obostrane (HNB kupuje i prodaje devize) i jednostrane (HNB kupuje ili prodaje devize)
- ◆ tip aukcije može biti *multiple price* ili *uniform price*
- ◆ pristup aukcijama imaju samo banke koje imaju ovlaštenje za obavljanje poslova platnog prometa s inozemstvom.

BLAGAJNIČKI ZAPISI

- ♦ pravna osnova: Odluka o blagajničkim zapisima Hrvatske narodne banke (NN, br. 203/2003. i 133/2010.)
- ♦ nematerijalizirani prenosivi blagajnički zapisi nominirani u kunama
- ♦ prodaja preko *multiple price* tipa aukcija uz diskont
- ♦ Hrvatska narodna banka utvrđuje datum održavanja aukcije i obavještava sudionike najkasnije na dan održavanja aukcije
- ♦ rok dospjeća: 35 dana
- ♦ namira: T + 0
- ♦ pristup primarnom tržištu imaju banke, štedne banke, podružnice stranih banaka i HBOR
- ♦ poslove depozitorija blagajničkih zapisa obavlja Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.

MINIMALNO POTREBNA DEVIZNA POTRAŽIVANJA

- ♦ pravna osnova: Odluka o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima (NN, br. 59/2008., 17/2009., 23/2009., 30/2011. i 18/2012.)
- ♦ obveznici: banke, štedne banke i podružnice stranih banaka
- ♦ minimalno potrebna devizna potraživanja iznose 17% deviznih obveza
- ♦ obveza održavanja propisanog postotka je dnevna
- ♦ devizna potraživanja prema Odluci su strana gotovina, čekovi koji glase na stranu valutu, devizni tekući računi, devizni depoziti kod HNB-a, devizni depoziti po viđenju, devizni depoziti s preostalim rokom dospjeća do 3 mjeseca, dospjeli devizni depoziti, vrijednosni papiri stranih financijskih institucija i stranih država koji se drže radi trgovanja i koji su raspoloživi za prodaju – instrumenti tržišta novca, obveznice i drugi dugoročni dužnički instrumenti, vrijednosni papiri stranih financijskih institucija i stranih država u devizama koji se drže do dospjeća i koji se vrednuju po fer vrijednosti u RDG-u (kojima se aktivno ne trguje) s preostalim rokom dospjeća do 3 mjeseca – instrumenti tržišta novca, obveznice i drugi dugoročni dužnički instrumenti s preostalim rokom dospjeća do 3 mjeseca
- ♦ devizne obveze prema Odluci su redovni devizni računi, posebni devizni računi pravnih osoba, devizni računi i devizni štedni uložci po viđenju stanovništva, obveze po izdanim vrijednosnim papirima u devizama (osim vlasničkih vrijednosnih papira), obveze po izdanim dužničkim vrijednosnim papirima u kunama s valutnom klauzulom (jednosmjernom ili dvosmjernom), primljeni oročeni devizni depoziti, primljeni kunski depoziti s valutnom klauzulom (jednosmjernom ili dvosmjernom), primljeni devizni krediti, primljeni kunski krediti s valutnom klauzulom (jednosmjernom ili dvosmjernom), hibridni i podređeni instrumenti u devizama, hibridni i podređeni instrumenti u kunama s valutnom klauzulom, ostale financijske obveze u devizama
- ♦ izvještajno razdoblje: kalendarski mjesec
- ♦ rok izvještavanja: 10 radnih dana od isteka izvještajnog mjeseca, za svaki radni dan izvještajnog mjeseca.

KRA TKOROČNI KREDIT ZA LIKVIDNOST

- ◆ pravna osnova: Odluka o kratkoročnom kreditu za likvidnost (NN, br. 135/2008. i 153/2009.)
- ◆ za banke i štedne banke i podružnice stranih banaka koje imaju likvidnosnih poteškoća, uz uvjet da su solventne
- ◆ kredit se može koristiti najdulje dvanaest mjeseci
- ◆ odobrava se uz financijsko osiguranje sljedećim instrumentima:
 - ⇒ blagajničkim zapisima Hrvatske narodne banke
 - ⇒ vrijednosnim papirima Ministarstva financija Republike Hrvatske
 - ⇒ obveznicama za koje je Republika Hrvatska zakonom preuzela obvezu da ih amortizira ili za koje garantira
 - ⇒ ostalim instrumentima osiguranja koje Hrvatska narodna banka ocijeni prihvatljivima
- ◆ kamatna stopa jednaka je:
 - ⇒ kamatnoj stopi na lombardni kredit uvećanoj za 0,5 postotnih bodova za razdoblje korištenja kredita do tri mjeseca
 - ⇒ kamatnoj stopi na lombardni kredit uvećanoj za 1 postotni bod za razdoblje korištenja kredita dulje od tri mjeseca

PREGLED STOPA ZA IZRAČUN KAMATA I NAKNADA HNB-a*

Aktivne kamatne stope

- lombardni kredit ⇒ 6,25%
- unutar dnevni kredit ⇒ besamatno
- diskontna (eskontna) stopa ⇒ 7%
- kratkoročni kredit za likvidnost ⇒ do 3 mjeseca: k. s. na lombardni kredit + 0,5 postotnih bodova
⇒ dulje od 3 mjeseca: k. s. na lombardni kredit + 1 postotni bod.

Pasivne kamatne stope

- novčani depozit ⇒ 0,25%

*Navedene aktivne i pasivne kamatne stope regulirane su Odlukom o kamatnim stopama i naknadama Hrvatske narodne banke (NN, br. 34/2005., 64/2005., 136/2005., 130/2007. 126/2009., 133/2010., 147/2010., 30/2011. i 136/2011.) te Odlukom o diskontnoj (eskontnoj) stopi Hrvatske narodne banke (NN, br. 66/2011.) i iskazane su na godišnjoj razini.